

Búcsú Hámori József akadémikus úrtól, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnökétől

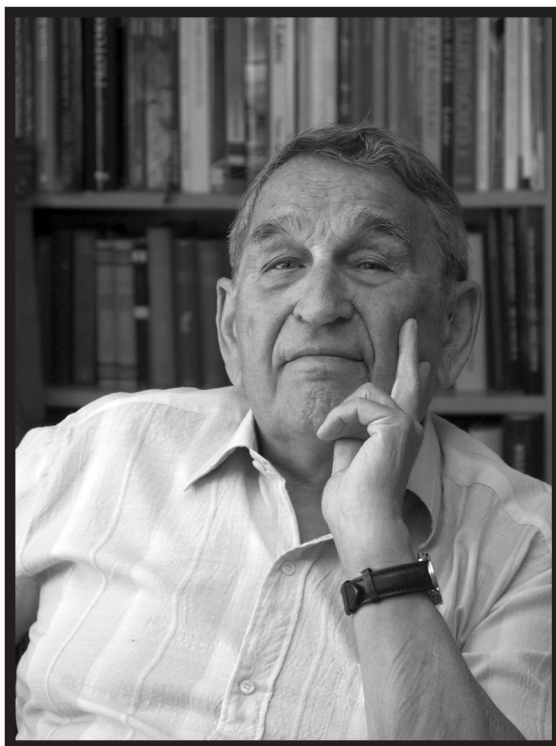
Életének 90. évében – 2021. május elsején – elhunyt dr. Hámori József Széchenyi-díjas biológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) elnöke, a Magyar Művészeti Akadémia Társadalmi Tanácsadó Testületének tagja. Hámori József 1992–1994 között a Janus Pannonius Tudományegyetem rektora, 1993–1994-ben a Magyar Rektori Konferencia elnöke, 1998–1999 között a nemzeti kulturális örökség minisztere, 2002–2008 között az MTA alelnöke volt. Professzor úr 2000 és 2017 között a Magyar Örökség Díj Bizottságának elnökeként a magyar kulturális életben korszakos érvényű társadalmi feladatot vállalt és végzett el. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulathoz régi szálak fűzték, hiszen évtizedek óta segítette az Élet és Tudomány hetilap munkáját a tudományos tanácsadó testület tagjaként;

rendszeres szerzője volt a TIT lapjainak, és örömmel nyilatkozott aktuális tudományos kérdésekről, s tartott ismeretterjesztő előadásokat a Társulat felkérésére; 2015-től töltötte be Társulatunk elnöki tisztét.

Hámori József munkássága az agyi idegek kutatása területén vált jelentőssé. Az idegrendszer és az idegelemek közötti kapcsolatok funkciós szerkezetének neves kutatója volt. Először Szentágothai János tanítványaként dolgozott az anatómiai kutatásokon, és mellette kezdett az aggyal foglalkozni. Ugyancsak Szentágothai volt, aki a kultúrára, azon belül különösen az irodalomra és a képzőművészetre felhívta a figyelmét. A zene is meghatározó volt gyermekkora óta: a családjában szinte mindenki muzsikált. Hámori József akadémikus számos alkalommal megvallotta, hogy a kultúra és a tudomány mélyen összefüggő, egymás nélkül nem létező terület. Ezt közéleti szerepvállalásaival, előadásaival is képviselte.

Hámori József több hazai egyetemen tanított, az ELTE díszdoktora, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professor emeritusa volt, felvették a londoni Európai Akadémia (Academia Europaea), és az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia tagjai sorába. Többek között a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjének birtokosa, Budapest díszpolgára.

Korábban is találkoztunk, de 1999-ben – minisztersége idején – ismertem meg közelebbről. Egy – az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulójához kötődő – főiskolásoknak és egyetemistáknak kiírt pályázat díjátadójára hívtam meg, átadni az

elismeréseket. A fiatalok a pezsgős koccintáskor feszengtek. Hámori József miniszter letette a poharat, leült a teremben lévő zongorához, elkezdett játszani, majd kisvártatva felnézett, mosolygott, s kikaesintott. A fesztelen és okos beszélgetések másfél órája következett...

Mindig érdeklődő, s figyelmes volt a környezetével.

2019-ben a Nemzet Művésze Díj díszvacsoráján egymás mellett ültünk. Mondta, szinte felszólított: Találd ki, miképpen lehetnek a nem MMA-tag díjazottak az elismerés birtokában a művészeti köztestület akadémikusai is! Az este közepén kérdésére válaszként felvázoltam elképzelésemet, tetszett neki, s mosolyogva, ültében meglapogatott: Tudtam, hogy kitalálsz – mondta. S egy év múlva – tavaly karácsony előtt – felhívtam, tájékoztatva, hogy a vonatkozó törvényi rendelkezésben is átvezetetté lett az akkori felvetésére-kérdésére adott válasz.

De ugyancsak tavaly történt, hogy hosszú idő után közös cikkpályázatott hirdett meg a Doktoranduszok Országos Szövetsége és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. Elnök úr fontosnak tartotta, hogy meghívja a doktoranduszok képviselőit, akik a partnerszervezet vezetőjéhez érkeztek, de másfél óra múlva már a szellemi útravalót adó egyetemi tanártól köszöntek el.

Fájó szívvel búcsúzom Hámori József professzor úrtól, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnökétől, folyóiratunk munkatársai, Szerkesztőbizottsága és szerkesztői nevében!

Adjon az Úr örök nyugodalmat, tisztelt Elnök Úr!

Budapest, 2021. május 19.

Kucsera Tamás Gergely
a Valóság főszerkesztője